

ILUSTROWANY DZIENNIK ŚLĄSKI

POLSKA ZACHODNIA

Redaktor nac.: Edward Rumun, (tel. 350-85). Druk: Drukarnia Śląska, Sp. z ogr. odp., Katowice, Batorego 2 i Kościuszki 15. Tel. 308-78 i 304-26. Red. odpow.: Wilhelm Cholewa.

Administracja: Katowice, ul. Kościuszki 15, ofic. II p. Telefon: 337-67, 350-85. P. K. O. Katowice 303.551. Przyjmowanie abonamentu i ogłoszeń. Reprezentacja: Chorzów: Gimnazjalna 21, tel. 411-33. Bielsko: Nad Niprem 2, Tel. 36-57. Lubliniec: Kilińskiego 7, I p. Cieszyń: Stary Targ 4, II p. Tel. 1485. Rybnik, Al. 3 Maja 27, tel. 169.

CENNIK OGŁOSZEŃ: za 1 m/m (1 lin. — 70 m/m) na stronie tytułowej zł 1,00, w tekście zł 0,80, nekrologi do 100 m/m — zł 35,00, 100—200 m/m za 1 m/m jednolatomy zł 0,60, ponad 200 m/m za 1 m/m jednolatomy zł 0,50. — Ogłoszenia w dacie ogłoszenia za 1 m/m (1 lin. — 58 m/m) zł 0,50. Drobne ogłoszenia w dacie ogłoszenia za słowo zł 0,20 (dla poszukujących pracy zł 0,10, matrymonialne zł 0,30).

Negus chce stoczyć jeszcze jedną, ostatnią walkę?

PARYŻ. Havas donosi z Asmary, że podczas bitwy 31 marca zostali zabici liczni wybitni dowódcy abisyńscy m. in. minister poczty Wolde Markos oraz przywódca szcze-pu Azebo Gallas — Avera Tella. Ten szcze-p niemal całkowicie przeszedł na stronę wło-ka, utrudniając odwrót wojskom rasy Mu-lugheta, którym zadał ciężkie straty. Jak się wydaje, wojska negusa usiłują skoncen-trować się w pobliżu miejscowości Marlam Aszangi na północny wschód od jeziora. — Negus ma zamiar wydać jeszcze jedną o-statnią bitwę, choć przeważa opinia, że roz-poczęcie rokowań pokojowych nie jest wy-kłuczalne. Poza to donoszą, że w bitwie 31 marca zginął jeden z dowódców gwardii cesarskiej Dedzias Mangasza Ilma oraz około 20 wyższych dowódców abisyńskich. W czasie walk nad jeziorem Aszangi Abi-syńczycy trafili 17 samolotów włoskich, z czego 4 odniosło poważne uszkodzenia. Trzech lotników włoskich odniosło rany, lecz wszystkie samoloty powróciły do swo-jej bazy. Onegdaj popołudniu rozgorzała nowa bitwa pomiędzy Amba Aladzi i jezio-rem Aszangi. Strzelcy abisyńscy i askariści odparli atak abisyński w pobliżu wawo-żu Meccan. Straty abisyńskie miały być bardzo ciężkie. Straty włoskie wyniosły około 20 białych i 4 askarisów zabitych i wielu aska-risów rannych.

nasze wojska i bombardowały przez lotnictwo. Trzecia Brygada erytryjska pod dowództwem gen. Cubeddu połączyła się z kolumną, dowo-dzoną przez sekretarza generalnego partii fa-

szystowskiej Starace i znajduje się w obszarze Gonderu, gdzie przeprowadza reorganizację. Na froncie somalijskim nie zaszło nic godnego za-notowania.

Miljon na pomnik Marszałka w stolicy

WARSZAWA. W dniu 3 kwietnia rb. P. Prezydent R. P. przyjął delegację prezy-dium Centralnego Związku Przemysłu Polskiego i zrzeszonych w nim organiza-cji, która wręczyła P. Prezydentowi R. P. jako przewodniczącemu Naczelnego Kom-itetu Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa

Piłsudskiego czek na milion złotych z prze-znaczeniem na budowę pomnika Józefa Piłsudskiego w Warszawie. P. Prezydent R. P. czek ten wręczył p. Stefanowi Sta-ryzińskiemu, przewodniczącemu stołeczne-ko Komitetu Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Kanceler austriacki dr. Schuschnigg składa w parlamencie wiedeńskim oświadczenie o wpro-wadzeniu powszechnej służby wojskowej w Austrii.

Sytuacja międzynarodowa przedmiotem obrad na Zamku

WARSZAWA (tel. wł.) Wczoraj w go-dzinach popołudniowych odbyła się pod przewodnictwem Pana Prezydenta Rzeczy-pospolitej na Zamku konferencja, w któ-rej wzięli udział Generalny Inspektor Sił Zbrojnych General Rydz-Śmigły, Prezes Rady Ministrów P. Marjan Zyndram-Ko-

ścialkowski i Minister Spraw Zagranicznych P. Józef Beck. Przedmiotem obrad wczorajszej konferencji na Zamku była sytuacja międzynarodowa, wytworzona po ostat-nim rozmowach w Londynie i po odpo-wiedzi Hitlera.

Rząd nie skorzysta w najbliższym czasie z pełnomocnictw

WARSZAWA (tel. wł.) Przed Świętami Wielkanocnymi jeszcze, a przypuszczalnie w nadchodzący poniedziałek, zbierze się Komitet Ekonomiczny Ministrów celem rozpatrzenia przygotowanych w ciągu o-statnich tygodni przez poszczególne resor-ty ministerjalne planów dalszej akcji, znie-rzałaczej do uaktywnienia życia gospodar-czego kraju. W akcji tej uwzględniono mia-ły być postulaty wysunięte na Naradzie gos-podarczej. Nie jest wykluczone, że na zewnątrz po posiedzeniu Komitetu Ekonomicznego Ministrów zbierze się Rada Ministrów dla zaakceptowania postanowień Komitetu. W warszawskich kołach politycznych przypuszczają, że mimo to, że przedwzięcie tej akcji nie będzie wymagało skorzystania z Rządu z pełnomocnictw od wydawania de-kretów z mocy ustawy. W każdym razie

nie będzie tego wymagało przeprowadzenie tych postulatów narady gospodarczej, które zostały uzgodnione z Rzadem. Ponieważ postulaty niezgodnione z Rzadem będą przedmiotem późniejszych dopiero prac Rządu, nie należy się więc spodziewać, aby Rząd skorzystał z prawa do wydawa-nia dekretów w najbliższym czasie.

Stracenie Hauptmanna nieodwołalne?

TRENTON. — Naczelnik więzienia oświadczył, że władze sądowe, które roz-patrzywały zeznania b. adwokata Wendla, zadowolomiły go, że nie zamierzają doma-gać się dalszego odroczenia egzekucji Hauptmanna

Rząd Czechosłowacki zakłada protest w Berlinie.

BERLIN. Poseł Czechosłowacji w Berlinie, dr Mastny, złożył sekretarzowi stanu w MSZ, Bulołowi notę protestacyjną w imieniu swego rządu w sprawie wystawienia przy wyborach do Reichstagu kandydatów na posłów byłych po-łów na sejm czechosłowacki, Junga, Krebsa i Schuberta.

Reichstag liczy 740 członków.

BERLIN. W wyniku wyborów odbytych 29 marca wybrano ogółem 740 członków Reichs-taru. Z tego na 35 okręgów wyborczych przy-pada 723 posłów, a z listy państwowej 17. Kan-cleierz został obrany w okręgu 24 Zastępca kan-cleierza Hess zajmuje pierwsze miejsce na liście państwowej.

Król Albanii udaje się do Rzymu.

WIEDEN. Król Zogu udaje się na zaprosze-nie Mussoliniego do Rzymu Wizyta króla Al-banii ma się przyczynić do zacieśnienia współ-pracy Albanii i Italii głównie na polu gospodar-czym i finansowym.

Zaludnienie miast francuskich.

PARYŻ. Przeprowadzone ostatnio przewo-zyryczne obliczenia statystyczne, które ogłasza „Comodia” dają następujące dane liczbowe największych miast francuskich: Paryż (bez przedmieść) 2 891 430, Lyon — 579 568, Marsylja 562 200, Nicea 260 000 i Bordeaux 236 000.

Statek niemiecki zderzył się z lotwiskim.

RYGA. W nocy z dnia 1 na 2 bm. w zatoce ryjskiej zderzył się statek niemiecki „Guentier Russ” z lotwiskim „Aija”. Statek niemiecki zo-stał uszkodzony. Ofiar w ludziach nie było.

Gry hazardowe w Rumunii zabronione

BUKARESZT. Parlament rumuński uchwałił jednoznacznie ustawę, na mocy której zabronione zostały wszystkie rodzaje gier hazardowych w kasynach, klubach i w lokalach prywatnych. Dozwolone są tylko zakłady na wyścigach i lo-teria państwowa. Ustawa została przyjęta gło-sną większością rządowej i opozycji.

Liczba deputowanych w Belgii.

BRUKSELA. Liczba deputowanych uchwał-ła, iż na przyszłość liczba deputowanych ma wynosić 203 zamiast, jak dotychczas 187. Rząd początkowo był za zmniejszeniem liczby depu-towanych.

Robotnicy spadli z rusztowania.

TUNIS. Spowodował zawałenia się rusztowania, 6-ciu robotników spadło z wysokości 26 metr. 4-ch robotników poniosło śmierć, 2-gu pozosta-łych 2-ch jest bardzo ciężki.

Koniec wyścigu zbrojeń morskich?

NOWY JORK. Norman Davis powrócił a konferencji londyńskiej. Po powrocie oświadczył on przedstawicielom prasy: Jestem przekonany, że traktat morski, zawarty w Londynie, połoty kres światowemu wyścigowi zbrojeń. Włochy przyłączy się do tego traktatu natychmiast po rozstrzygnięciu zaręgu w Afryce. Nie widzę powodów, dla których Japonia miałaby uchylać się od udziału w tym traktacie. Dziennikarze japońscy zapytali Normana Davisa, czy Stany Zjednoczone rozszerzą swoje fortyfikacje na O-cieanie Spokojnym. Davis odpowiedział, że to za-gadnienie nie było poruszane w Londynie.

Włoska akcja w angielskiej Kenji?

CHARTUM. Na pograniczu Somali włoskie-to krąży od pewnego czasu derwisze, którzy starają się podburzyć ludność Kenji, bądź wy-zyskując jej nastroje religijne, bądź podsycając spory z plemionami Borana, zamieszkującymi po-łud.-zachodnie tereny państwa abisyńskiego. Garnizony i posterunki angielskie w tej części kraju znacznie wzmocnione, większe siły lotni-cze skoncentrowano również w Nairobi.

Komunikat włoski.

RZYM. Włoski komunikat wojenny nr. 174. W obszarze jeziora Aszangi nieprzyjaciel wyco-żuje się w kierunku południowym, ścigany przez

Polsko-turecki układ kontyngentowy

WARSZAWA. (tel. wł.) Po dłuższych rok-o-waniach parafowany został w Angorze polsko-turecki układ kontyngentowy, regulujący obroty handlowe między Polską a Turcją. Obecnie to-żać się w Angorze rokowania polsko-tureckie do zawarcia umowy rozrachunkowej, która ma dopełnić układ kontyngentowy. Jak wiadomo, w eksporcie Polski do Turcji główne miejsce zajmują artykuły przemysłowe, a przede wszyst-kiem wyroby metalurgiczne i tkackie. W roz-mowach więc między Polską a Turcją dążyło w pierwszym rzędzie o otwarcie nowego ry-nku dla polskich wyrobów przemysłowych

Skład polskiej drużyny jeździeckiej.

WARSZAWA. Departament kawalerji Mini-sterstwa Spraw Wojskowych komunikuje, że p. Minister Spraw Wojskowych zatwierdził nastę-pujący skład polskiej drużyny jeździeckiej na międzynarodowe zawody hippiczne, które odby-ają się od 16—28 bm. w Nicei. Kierownikiem zespołu jest plk. Tadeusz Komorowski, zwa-nym: mir dyplom, Wilhelm Lewicki, rotmistrz Stefan Starnawski, por. Stanisław Czerniakowski, por. Janusz Komorowski. Drużyna będzie miała do dyspozycji 10 koni. Jeźdźcy wyjeżdżą z kraju 9 bm.

Starcia bojówek we Francji.

PARYŻ. W miejscowości Sartrouville w de-partamencie Sekwany w okolicach Paryża wy-tykło starcie pomiędzy „Croix de feu” a „Fron-tem ludowym” w okazji zebrania wyborczego „Croix de feu”. Jest kilku lekko-rannych. Pa-cja nie interwenjowała.

Pod światło

O wyborach niemieckich, które... odroczone

„Wybory” niemieckie z 29 marca b. r. w których 99 proc. wyborców Rzeszy przytaknęło rządowi hitlerowskiemu nazwała prasę niemiecką krajową i zagraniczną „cudem niemieckim”. My mamy o tym „cudzie” sąd wyrobiony. Poza tem hitlerowskie ekspozytury prasowe w Polsce, wielbiące ów wyborczy „cud niemiecki” na zapytanie z naszej strony, czy życzą sobie, by wybory w Polsce przeprowadzono systemem hitlerowskim wolę milczeć. Milczenie to znamienne.

Ale nawet w hitlerowskich Niemczech nie wszystkie wybory wypadają tak „cudownie”, jak te z 29 marca. Bywają i w Niemczech wybory, których zgłaszano w prasie niemieckiej jako nie reklamując, a rząd hitlerowski pouczony dużo mówiącymi doświadczeniami, woli tych innych wyborów nie ryzykować.

Mamy na myśli wybory do rad zaufanych (Vertrauensräte). Na ten temat znajdujemy bardzo interesujące informacje w artykule zamieszczonym w „Gazecie Polskiej” z dnia 6 kwietnia br. pisma berlińskiego korespondenta tej gazety, p. Kazimierza Smogorzewskiego.

Korespondencje p. Smogorzewskiego o stosunkach niemieckich nacechowane są obiektywnością i to o tym typie życzymy. Totem uwagi jego, dotyczące wyborów do rad zaufania, pozbawione wszelkiej tendencyjności są tem bardziej pouczające.

Przytoczamy te uwagi poniżej, dosłownie, wytlumaczając tylko te zdania, które nas specjalnie interesują:

W ogniu propagandy plebiscytowej powziął rząd Rzeszy decyzję mającą duże znaczenie polityczne: 17 marca ukazało się rozporządzenie ministra pracy przedkładające na jeden rok mandaty członków rad zaufanych (Vertrauensräte). Ponieważ Gazeta Polska ogłosiła wkrótce serię artykułów o nowym ustroju pracy w Niemczech, ograniczając się tu do stwierdzenia, że rady zaufania istnieją w każdym przedsiębiorstwie liczącem więcej niż 20 pracowników; mówić zaufania jest od 2 do 10; rady są organami pierwszymi instancjami polubowione załatwiania sporów społecznych; kandydatów na mężów zaufania wysuwa partja; głosowanie jest tajne; na liście kandydatów można skreślać poszczególne lub wszystkie nazwiska, ale nie wolno wpisywać żadnych innych.

Pierwsze wybory do rad zaufania odbyły się w kwietniu 1934 roku. Albo niezdarna była propaganda wyborcza Frontu Pracy, albo robotnicy nie przywiązywali do nowych instytucji wielkiego znaczenia — dość, że w głosowaniu wzięło udział tylko 40 proc. uprawnionych.

W kwietniu 1935 r. wyniki były o wiele pośledniejsze: na 7.147.802 uprawnionych do głosowania członków 70.258 przedsiębiorstw wzięło udział w wyborach 6.519.398 (91 proc.); z tych ostatnich 5.411.102 (83 proc.) głosowało za wysuniętymi kandydatami bez częściowych czy całkowitych skreśleń. Są to oczywiście wyniki globalne. W niektórych bowiem okręgach (np. na Śląsku) procent „Ja-Stimmen” wyniósł zaledwie 55.

Kiedy się zbliżyły tegoroczne wybory do rad zaufania (3 i 4 kwietnia) czytaliśmy w styczniu r. b. w „Angriff”ie, organie Frontu Pracy, że wybory te będą miały po raz pierwszy charakter polityczny, albowiem będą manifestacją ostatecznego „przyznania się” robotnika niemieckiego do narodowego socjalizmu. Nieco później, w lutym, uderzono już w inną nutę: odmówiono tym wyborom wszelkiego znaczenia politycznego, dodając, że odrzucenie jakiejś kandydatury na męża zaufania nie może w żadnym wypadku być uważane za równoznaczne z opozycyjnym stanowiskiem wobec N. S. D. A. P. A później przyszły „wybory do Reichstagu” i przedłużenie o rok mandatów dotychczasowych rad zaufania.

Postąpiono tak dlatego, że wybory do rad zaufania nie dałyby 99 proc. głosów „za”. Ludzie dobrze poinformowani powiadają, że nawet sześćdziesiąt procent nie były pewne. Lepiej więc było nie przeprowadzać w parę dni po 29 marca innej operacji wyborczej, któraby dała same wyniki i osłabiała wrażenie odniesione „nowego cudu niemieckiego. Jakemu świat się przygląda!” Albowiem „cudem” nazwał „Angriff” wyniki plebiscytu z 29 marca.

Świętokradcy spłądowali kościół w Stawie

Terenem suchwałego wiamania do kościoła wia wiesi Staw pow. kaliskiego. Nieznani złoczytcy wtargnęli do kościoła parafialnego, wywierzający dzikury w głównych drzwach. Ohydni przestępcy zrabowali z ołtarza drocenną monstrancję, kielichy posrebrzane i srebrną kielich. Kradzież spostrzeżono zgana i załodowana policja wszczęła energicznie pościg za świętokradcami.

200 doskonałych ogoleń koszt - 5 groszy tygodniowo

- 1 Mydło do golenia Palmolive-to „sielone mydło”-wystarczy Pana na 6 misięczy, a umożliwiając 200 doskonałych ogoleń, kosztuje tylko zł. 1.25. Przypom, mian tak niskiej ceny, jest to najlepsze mydło do golenia, jakiego Pan kiedykolwiek używał. Jest ono wyrabiane na oleju oliwkowym i glicerynie, pieni się łatwo i obficie. Twarz Pana po goleniu jest gładka i świeża. Nawet najdokładniejszy wygolenie nie wywołuje podrażnienia.
- 2
- 3

MYDŁO DO GOLENIA PALMOLIVE

WYRABIANE NA OLEJKU OLIWKOWYM I GLICERYNIE

125 ZŁ

Dr. Tadeusz Wałek-Gzernecki Prof. Uniw. J. Pilsudskiego w Warszawie

Konstruowanie katastrofy

Uwagi o „konstruktywnych propozycjach” hitlerowskich Niemiec

Istota „konstruktywnych propozycji” przedłożonych w ubiegłą środę przez p. Ribbentropa rządowi brytyjskiemu, polega na skonstruowaniu takiego układu stosunków europejskich, skłoby zapewnić Niemcom maximum szans odrotu za przegraną wojnę 1914—18.

A to konstruowanie przyszłej katastrofy światowej dokonywałoby się pod hasłem pokoju, pojednania narodów, sprawiedliwości.

Na punkcie umiejętności grania na psychologii mas, kanclerz Hitler okazał się uczniem tak wyklinanym przez narodowych socjalistów Strzesemanna. Tylko że ten ostatni z konieczności liczył się w pewnej mierze z faktami. Obecny dyktator Rzeszy uważa Niemcy za dość silne, by przejść całkowicie do porządku dziennego nad realnymi interesami tych państw zwyciężających w wielkiej wojnie, w które godzi się Niemiecka bezpośrednio a więc Fran-

cji i Belgii. Im ofiaruje tylko piękne frazesy, obliczone jednocześnie na uzyskanie przychylnego ccha w społeczeństwie angielskim.

Albowiem wbiecie klinu pomiędzy Anglię i Francję jest jedynym praktycznym celem ostatniego dokumentu dyplomacji niemieckiej.

Pemimo bowiem zupełnego bankructwa gwarancji lokarniejskich Hitler nie może ani na chwilę przypuszczać, iż uda się realizować naszkicowany w propozycjach niemieckich plan przebudowy Europy. Gdyby liczył się w jakimkolwiek stopniu z taką możliwością, nie odrzuciłby wnikliwie propozycji brytyjskiej w sprawie „gestu symbolicznego”, któryby obudził na nowo zaufanie do dobrze woli Niemiec.

Droga do kompromisu, o który tak usilnie zabiega polityka angielska, została zamknięta przez Hitlera. Jest to zresztą

całkiem zrozumiałe, ponieważ wszelki kompromis musiałby zredukować rozmiary zwycięstwa odniesionego przez Niemcy nad państwami locarniejskimi, które na czyn 7 marca odpowiedziały papierowymi rezolucjami.

Choć tedy konstrukcja hitlerowska nowej Europy pozostanie według wszelkiego ludzkiego prawdopodobieństwa w sferze pobożnych życzeń, to jednak jest ona

bardzo ciekawa, pouczająca, zwłaszcza dla Polaków.

Może i powinna ona rozwiać wszelkie złudzenia, jakie układ niemiecko-polski o nieagresji obudził w różnych kołach naszego społeczeństwa.

Minister Beck w swej mowie na Radzie Ligi Narodów podkreślił ujemne strony paktów locarniejskich z r. 1925 z punktu widzenia polskiego.

Otóż Hitler proponuje na gruzach dawnego Locarna nowe, tylko stokrotnie pogorszone.

Niejednakowe traktowanie bezpieczeństwa na Zachodzie i Wschodzie, stanowiące słusznie najcięższy kamień obrazy dla Polaków w układzie r 1925, ma pozostać z tą jeszcze kapitalną różnicą, że Francja ma być wyłączone całkowicie od spraw państw położonych na wschód od Niemiec. Państwa te jako jedyne zabezpieczenie mają mieć pakty dwustronne o nieagresji, bez jakichkolwiek gwarancji pomocy na wygnadek złamania paktu. Co więcej, zniszczenie strefy demilitaryzowanej nad Renem i równoprawnienie Niemiec na punkcie wznowienia fortyfikacji na ich granicy z zachodniej pozwoliłoby im wznieść tam system obrony równorzędny z francuskim i belgijskim i pozwalający na skuteczną obronę przy użyciu sił stosunkowo ograniczonych, tak, że

przeważna część armji niemieckiej mogłaby być użyta do rozprawy z sąsiadami Niemiec na wschodzie.

Polska wówczas poza własnymi siłami inogłaby jeszcze liczyć na akcję kolektywną Ligi Narodów. Co jest warta ta akcja, uczynias los Chin i Abisynji. Gdy się zwąży, że Niemcy rozporządzają nieporównanie większą siłą, niż Włochy, prawdopodobieństwo skłonienia Ligi do wystąpienia choćby takiego, jak w konflikcie abisynskim, równa się zeru.

Dlatego interes samozachowania nakazuje Polsce zajęcie stanowiska bezwzględnie negatywnego wobec konstruowania porządku europejskiego, który byłby tylko preludjum do nowej wojny europejskiej. Negacja sama jednak nie wystarczy.

Niezbędny jest udział Polski w robocie naprawdę konstruktywnej, któraby była zdolna przeciwstawić dążeniom do odrobienia rezultatów wojny światowej barierą nie papieru, lecz siły. Możliwość w tym kierunku istnieje i powinna być jak najenergiczniej wykorzystana

Warszawa — Paryż — Londyn w ciągu jednego dnia

Z dniem 19 b. m. wchodzi w życie nowy rozkład lotów na linii Warszawa — Paryż, utrzymanej przez towarzystwo Air France. Zgodnie z nowym rozkładem, samoloty odlatywać będą z Warszawy we wtorek, czwartki i soboty o godz. 8, przylot do Paryża o godz. 11,10, odlot o godz. 14, przylot do Norymbergi o godz. 15,20, odlot o godz. 15,30, przylot do Strasburga o godz. 17, odlot o godz. 17,10, przylot do Paryża o godz. 19,15. W Paryżu pasażerowie będą mieli bezpośrednie połączenie lotnicze z Londynem, a

mianowicie odlot o godz. 20,30, przylot do Londynu o godz. 22. W ten sposób podróż z Warszawy do Londynu można będzie odbyć w ciągu jednego dnia. Z Paryża do Warszawy samoloty odlatywać będą w poniedziałki, środy i piątki o godz. 6 (lotnisko Le Bourget), przylot do Strasburga o godz. 8,05, odlot o godz. 8,15, przylot do Norymbergi o godz. 9,45, odlot o godz. 9,55, przylot do Paryża o godz. 11,15, odlot o godz. 14,05, przylot do Warszawy o godz. 17,15.

Ruiny znaczą głady przejęcia powodzi w Ameryce.

Morze i kolonie

Mgr. Witold Milecki

Rodzaje i typy pnsładłości kolonialnych

(I) W poprzednich rozważaniach naszych poszliśmy do ustalenia pojęcia „Kolonii”, jako nazwy obszaru, zależnego od pewnego państwa pod względem prawnopństwowym lub politycznym, położonego w znacznym przeważnie oddaleniu od metropolii. Gdy spojrzymy jednak na atlas krajów pozaeuropejskich i sprószujemy wielkie mnóstwo posiadłości kolonialnych, a potem pragnęlibyśmy zorientować się w ich charakterze, to dla każdej kolonii osobno musielibyśmy zastosować inną miarę oraz przeprowadzić odrębne badania.

Przedewszystkiem musielibyśmy stwierdzić — z jakiego rodzaju kolonią mamy do czynienia i czy rzeczywiście możemy dawać obszar nazwać wogóle „kolonią”. Gdy zbadamy bowiem jego stosunek prawny czy polityczny do metropolii, okazac się może, iż stanowią one bynajmniej nie kolonie, lecz dominium (np. Kanada, Nowa Zelandja), protektorat (np. Tunis, Maroko, Zanzibar), mandat (np. Palestyna, Kamerun, Togo), koadominium (np. Nowe Hebridy) lub jeszcze inny rodzaj terytorium zależnego.

Odkładając do przyszłości zaznajomienie się z temi pojęciami wiedzy kolonialnej, zatrzymamy się dzisiaj nad kolonią właściwą. W tem znaczeniu za kolonie uważać będziemy obszar, bez względu na wielkość jego powierzchni, będący własnością pewnego państwa, objęty w swoim czasie przez to państwo w drodze ekspedycji kolonialnej, włączony w obszar jej suwerenności państwowej i administrowany przez urzędników danego państwa. W tym charakterze kolonii nie uważamy się oczywiście jej przetrwanie. A może być ono niecałkowite.

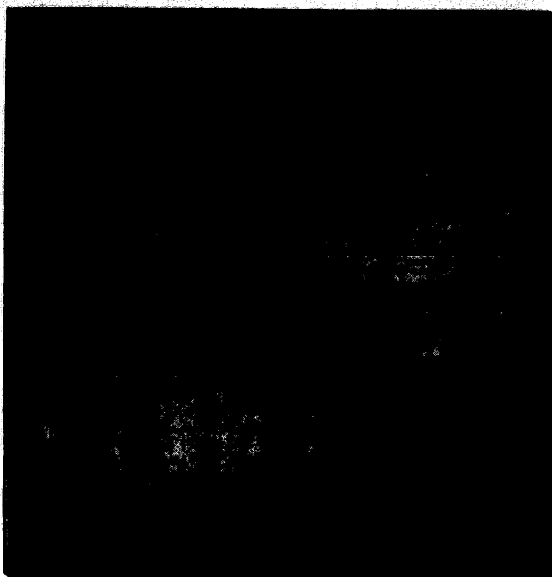
Przedewszystkiem kolonie były w rozwoju dziejowym obszarami ekspansji i dążnościowej metropolii i faktorem jej handlowym. Pierwszy rodzaj kolonii może być zakładany jedynie w krajach o klimacie i warunkach gleby, stosownych dla kolonizatorów; może on wówczas gromadzić na swym terenie tysiące i miliony osadników, którzy znajdują w nim swą „nową ojczyznę”. Stwierdzić jednak wypada, że ten typ kolonii najmniej ma danych, aby w tym charakterze swoim długo przetrwać. Kolonie tego typu albo ka pod względem politycznym nadal uważane za integralną część metropolii (o ile nie leżą zbyt od niej daleko, np. hiszpańskie Wyspy Kanaryjskie, portugalskie Azory i Madera), albo też z biegiem swego rozwoju poczynają wykazywać tendencję do usamodzielnienia się i wyodrębnienia w niezależny organizm; tak np. dawne kolonie hiszpańskie i portugalskie w Ameryce utworzyły niepodległe republiki Ameryki łacińskiej, ze wymienionymi przykładami Meksyk, Argentyna, Peru czy Brazylja. Podobnym przykładem dla krajów anglosaskich są Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, niezdyszałone nie przez osadników z Wielkiej Brytanji, po dojściu zaś do pewnego wzmoczenia swych własnych sił i zespolenia narodowego na Nowym Świecie, opanowane od 18 wieku skuteczną wolą życia w ramach własnego, niepodległego państwa. To samo dotyczy zresztą i innych czysto osadniczych kolonii brytyjskich, które w pewnym stadium zażądlenia i osiągnięcia własnego bogactwa i poczucia narodowego, tworzą odrębne organizmy, choćby nie zrywając w pełni więzów, łączących je z koroną i wspólnotą brytyjską. Tu wymieniamy dominja brytyjskie, takie jak Kanada, Australia czy Nowa Zelandja, których już dziś jako kolonie w sensie właściwym uważać niepodobna.

Drużi z wymienionych typów kolonii — to stacje i faktorie handlowe. Mocarstwa kolonialne docierały flotami swymi do rozmaitych zakątków odległych krain i rozpoczynaly z krajowcami handel wymienny, skupiac egzotyczne a požądane w Europie produkty „kolonialne” (kawa, herbata, kakao, skóra, rzadkie gatunki drewna, korzenie i przyprawy, metale, owoce, kość słoniowa itp.). Dla celów utrzymywania stałej wymiany ustanawiano wówczas faktorie zamorskich kompanij handlowych, które pozostając pod opieką państwa metropolitego, stały się czasem jego posiadłością. Tak powstały kolonie tego typu, jak brytyjskie Gambia w Afryce Zachodniej, portugalskie posiadłości w Indiach, lub Hong-Kong w Chinach, (Gwa, Dia, Daman) i Chinach (Macao), francuskie w Indiach (np. Pondiczeri, Szander nagor) itp. oraz liczne, dziś już nieistniejące, sta-

cje handlowe holenderskie, szwedzkie, braundenburskie, duńskie itp. na wybrzeżu Gwiny w Afryce Zachodniej.

Jeżeli ostatnio wymieniony typ kolonii, prze ważnie rozmiarami powierzchni niewielki, pominiemy, a przejrządy istoty i znaczenia domisjów brytyjskich odłożymy do osobnych rozważań,

to spostrzeżemy, że znakomita większość kolonii należy nie do typu kolonii osadniczych lub kategorii handlowych, lecz do typu trzeciego — to t.zw. kolonie eksploatacyjne. (Ciąg dalszy nastąpi).

Gmach Urzędu Morskiego w Gdyni podczas iluminacji.

Co to jest pilotaż?

Stątki ponad 500 ton rel. brutto, wchodzące lub wychodzące z portu, jak również zmieniające miejsce postoju wewnątrz portu, są obowiązane korzystać z usług pilota portowego, ustanowionego przez państwo.

Od obowiązku przyjmowania pilota portowego są zwolnione: 1) wszystkie okręty wojenne, 2) wszystkie statki rządowe polskie, oraz wolne go miasta Gdańska i Rady Portu w Gdańsku, o ile nie służą jednocześnie do celów zarobkowych, 3) statki szkolne, zagraniczne oraz jacht krajowe i zagraniczne, o ile wykażą się przy należności do uznanego Yacht-Klubu, 4) statki, których kapitanowie złożyli w Kapitanacie Portu w Gdyni ustanowiony egzamin pilotowy. 5) Statki olęskie i gdańskie regularnych linii; przy brzeżnych, kursujące pomiędzy portami polskimi i W. M. Gdańskiem, statki rybackie polskie i gdańskie, wykonywujące rybołówstwo oraz holownicze kursujące między portami polskimi i W. M. Gdańskiem, 6) statki, które otrzymują jednorazowe zezwolenie Kapitanatu Portu na wejście lub wyjście z portu bez pilota.

Pilota do wprowadzenia statku wysyła Kapitanat Portu, już to na żądanie ze statku, już to na zamówienie maklera. Zamówienie z dokładnym podaniem godziny, na którą pilot jest potrzebny, należy uskutecznić conajmniej na dwie godziny przedtem.

Przed wejściem do portu, kapitan statka obowiązany jest podać pilotowi wszelkie dane o pojemności, jego rozmiarach, zaopatrzeniu i pasażerach, oraz o ich stanie zdrowotnym. Jeżeli się okaże, że na statku znajdują się chorzy lub załadowane są materiały wybuchowe, kapitan statku musi postąpić według zarządzeń pilota.

Odpowiedzialnym za kierownictwo statku pozostaje zawsze kapitan statku pilotowanego.

Po skończeniu swojej czynności, pilot otrzymuje kapitanowi do podpisania zaświadczenie, celem wypełnienia i podpisania przez kapitana.

Przed wejściem do portu, kapitan statka obowiązany jest podać pilotowi wszelkie dane o pojemności, jego rozmiarach, zaopatrzeniu i pasażerach, oraz o ich stanie zdrowotnym. Jeżeli się okaże, że na statku znajdują się chorzy lub załadowane są materiały wybuchowe, kapitan statku musi postąpić według zarządzeń pilota.

Odpowiedzialnym za kierownictwo statku pozostaje zawsze kapitan statku pilotowanego.

Po skończeniu swojej czynności, pilot otrzymuje kapitanowi do podpisania zaświadczenie, celem wypełnienia i podpisania przez kapitana.

Wzrost zainteresowania dodatkem morskim i kolonialnym „Polski Zachodniej”

Miło nam stwierdzić, iż zainicjowany na naszych łamach dodatek poświęcony sprawom morskim i kolonialnym zwrócił znaczną uwagę. Wymownym dowodem powyższego jest ostateczne wydanie biuletynu morskiego — Zarządu Głównego LMK, który w osobnej wzmiance wyróżnia nasz dodatek.

Z naszego wybrzeża

M/S „Pilsudski” i „Batory” to najszybsze połączenie Bałtyku z Ameryką Północną.

„Danziger Deutsche Nachrichten” stwierdza, iż przed polską linią otwierają się wielkie możliwości rozwojowe, z uwagi na likwidację linii duńskiej, oraz odstąpienie od budowy nowych statków przez kompanię szwedzką. Linia Gdynia Ameryka, jak informuje „Danziger Neueste Nachrichten”, rozpoczęła już szeroka akwizycja pasażerów nietylko z Ameryki do Polski ale i do innych krajów bałtyckich, jako że jej statki „Pilsudski” i „Batory” stanowią najszybsze połączenie Bałtyku ze Stanami Zjednoczonymi.

Dziennik gdański zaznacza, że akwizycja polskiej linii dała już wyniki, gdyż np. amerykański zarząd pocztowy używa już polskich statków dla swoich przesyłek do krajów Europy Północnej.

Ile mamy polskiej floty handlowej?

Według danych ogłoszonych w „Polsce Gospodarczej”, w skład polskiej floty handlowej na dzień 1 stycznia r. b. wchodziły następujące jednostki: 51 parowców o łącznej pojemności 60.061 t. rb., 15 żaglowców i lichtog o łącznej poj. 2006 t. rb., 33 motorowce i żaglowce z pojemnością motorami o łącznej poj. 20.203 t. rb., czyli łącznie 99 jednostek o łącznej pojemności — 82.259 t. rb. W ciągu r. 1935 stan polskiej floty handlowej wzrósł o 16 jednostek o tonażu 16.161 t. rb., a zatem procentowo liczba jednostek wzrosła o 19,2 proc., a pojemność tonażu o 24,7 proc. Wzrost ten powstał dzięki zakupowi i wybudowaniu na stoczniach zagranicznych 25 jednostek przy jednoczesnej sprzedaży 9 statków. Przystosowane przedstawia się następująco: 1 statek pasażerski o pojemności 14,3 tys. t. rb., 6 statków towarowych o pojemności 44 tys. t. rb., 15 jednostek porokowych, wzgl. aspuzowanych do ruchu w zatoce, o pojemności 20 t. rb., 2 statki rybackie o pojemności 51 t. rb. i 1 statek szkolny ćwiczebny o pojemności 165 t. rb. (W artykule pt.: „Floty handlowe państw świata” brane są pod uwagę tylko statki ponad 100 t. rb.).

Gdynia posiada 50 okrętowych linii regularnych.

W r. 1935 Gdynia uzyskała szereg nowych regularnych połączeń morskich. W chwili obecnej Gdynia posiada 50 regularnych linii okrętowych. Dla porównania należy nadmienić, że Szczecin posiada również 50 linii regularnych, Hamburg — 186 Sztokholm — 110. Linie regularne łączą Gdynię z portami Anglii, Belgji, Dani Estonii, Francji, Finlandji, Holandji, Hiszpanji, Litwy, Łotwy, Niemiec, Norwegii, Szwecji, Włoch, państw lewantyjskich (Grecji, Syrii, Turcji, Egiptu) oraz z państwami i kolonjami Ameryki Północnej, Środkowej i Południowej, Afryki, Dalekiego Wschodu (Indji, Chin, Japonii, Oceanii) oraz Australji. Najwięcej linii, bo 8, utrzymywanych jest przez towarzystwa niemieckie, na drugim miejscu stoja towarzystwa żeńskie, we polskie i szwedzkie, które utrzymują w Gdyni po 7 linii.

Projekt Bazyliki Morskiej, wykonany przez arch. B. Pniakowskiego

male
czba
kach
W r.
lach
niez
który
to 19
Pa
skon
w ten
dotyc
plac,
o nie
nie za
wo do
Se, s
strajk
wzros
znych
dzic
socia
się na
jed
być j
W
strajk
nych
step
spor
myslu
ię w
obaw
nlego
kach,
Sy
mogł
N
znany
form
w
two
siem
la p
zy o
Z chw
nigdy
w nin
ami.
public
strajk
przem
o ws
linie
w
Bez po
nikom
wych
lub za
lugie
A
zac z
wych
zany
stork
o inst
czynie
bawie
starg
alsze
ważn
rokoj
Ory
kody
st to
Siern
uch, J
noró
zmu h
uch śn
niez
nclud
wierz
o pokr
dotyka
e sa
el, R

Wzrost sportowe i wychowanie fizyczne

Mistrzostwa Śląska w zapasach i podnoszeniu ciężarów

śląski Okręgowy Związek Atletyczny przewo...

w kategorii A i B we wszystkich wagach — od...

Nad kierownictwem zawodów w Zaglębnikach...

RADIO KATOWICE logo and station information.

Sobota 4 kwietnia.

KATOWICE. Godz. 8.30 Pieśń poranna i gimnastyka...

AUDYCJE ZAGRANICZNE.

Sobota 4 kwietnia.

Godz. 17.30 Budapest, Muzyka salonowa...

Audycje radiowe

w okresie „Tygodnia Propagandy Śląska”.

W czasie „Tygodnia” od 30 marca do 6 kwietnia...

Dnia 4 kwietnia.

Godz. 12.15—12.25 z Katowic: „Wielcy synowie Śląska”...

Teatr i estrada

TEATR POLSKI w KATOWICACH.

REPERTUAR: Sobota, dnia 4 kwietnia: „Wesole”...

„Wesola Lwowska Fala” w Katowicach.

W pierwszy dzień swego w niedzielę, dnia 12 kwietnia...

Teatr Reinhardta w Katowicach.

Niebawmą senację wywołała zapowiedź przyjazdu...

Repertuar Teatru Domu Ludowego w Chorzowie.

Piątek, dnia 3 kwietnia br. o godz. 20. Gościnnie...

Repertuar kinoteatrów w Katowicach od piątku 3 kwietnia 1936 r.

Kino CAPITOL: „Roberta”...

Repertuar kinoteatrów w Chorzowie.

Kino APOLLO: „Ostatnie dni Pompej”...

Repertuar kinoteatrów w Świętochłowicach.

Kino APOLLO: „Wesola rodzinka”...

ZĄDĄ POLSKIEGO TOWARU

Wielkanocny turniej piłkarski w Świętochłowicach

KS, Śląsk Świętochłowice sfinalizował wreszcie...

no i Vorwaerts-Rasensport” — KS, Śląsk...

Zawody Bokserskie o Mistrzostwo Polski

Strzeleckiego

Drużyna bokserska mistrzostwo Związku Strzeleckiego...

średniej Rembalski po ciekawej walce lekko...

Wyniki były następujące: w walce koczniel...

Nad program odbyła się walka towarzyska...

Niemcy proponują Polsce rozegranie meczu piłkarskiego 6. 9.

Zarząd P. Z. P. N. otrzymał od Niemieckiej...

Zarząd P. Z. P. N. będzie zatem próbował...

Propozycja ta stawia zarząd P. Z. P. N. w...

Przyjmując należy, że w kalendarzyku...

Legia w najlepszym składzie walczyć będzie z KS, Dąb.

W nadchodzący niedzielę odbędzie się pierwszy...

Władomości gospodarcze

Urzędowni cedula giełdy zbożowej i towarowej...

a dnia 3 kwietnia 1936 r.

Cały rozumieją się za 100 kg. w słonych...

Zyto (15—15.10) 15—15.35, Owies jednolity 11.23—11.38...

Ceny ziemniaków w Katowicach

Zyto (15—15.10) 15—15.35, Owies jednolity 11.23—11.38...

Notowania poznańskiej giełdy zbożowej

a dnia 3 kwietnia 1936 r.

Zyto transakcyjnie 15.30, Owies jednolity 11.23—11.38...

Notowania warszawskiej giełdy pieniężnej

a dnia 3 kwietnia 1936 r.

WARSZAWA. — Dewizy: Belgja 89.65, Niemcy 93.87...

Pożyczy polskie w Nowym Jorku: Dillonwalec...

Wzrost sportowe i wychowanie fizyczne

Zalesianie P. Z. S.

W związku z bardzo niskim poziomem walc...

Strzelanie o nagrody w Chorzowie.

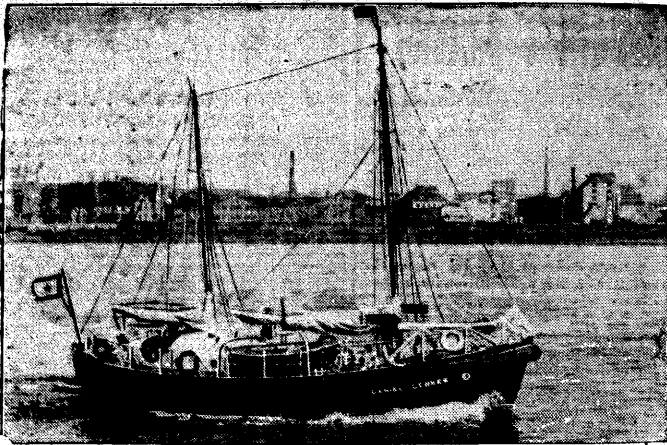
W niedzielę 5 bm. o godz. 10 odbędzie się w lokal...

Dochodzenie w sprawie nadzury przy P. O. S. na Śląsku.

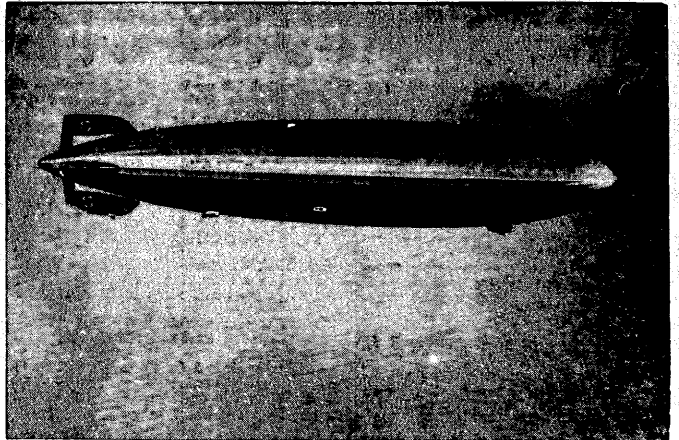
Państwowy Urząd WF. otrzymał już od kierownictwa...

ZĄDĄ POLSKIEGO TOWARU

W związku z coraz to większymi trudnościami...

Motorowa łódź ratunkowa, której specjalna budowa wyklucza niemal całkowicie możliwość zatonięcia.

Nowozbudowany sterowiec L. Z. 129 „Hindenburg“ udaje się w pierwszą podróż do Ameryki.

Magistrat miasta Katowic rozpisuje przetarg publiczny

na dzień 16 kwietnia 1936 r.

1. na wykonanie robót szosowych w ulicy Rymera,
2. " " brukarskich w ulicy Marcinkowskiego,
3. " " chodnikowych w ulicy 3-go Maja,
4. " " kanalizacyjnych przy blokach mieszkalnych dz. II,
5. " " brukarskich na Załęskiej Haldzie,
6. " " kanalizacyjnych w Dębie,
7. " dostawę krawężników granitowych oraz płyt granitowych dla nowej hali targowej.

Blisze szczegóły przetargu ogłoszono w skrzynce na przetargi w gmachu biurowym Katowice, ul. Młyńska L. 4.

Magistrat.

3822

PIEŚŃ WIECZORNA ST. MONIUSZKI

KONCERT ZESPOŁU
P. RYNASA
PRZEZ RADIO
SOBOTA 4. IV. GODZ. 15.30

Pamiętaj o bezrobotnych

SPRZEDAŻE

Prawdziwe wina tokajskie kupisz tylko w węgierskiej winiarni „HUNGARIA CSARDA”, Katowice, Mariacka nr. 27, tel. 352.84 Sprzedaż detaliczna. Do domu odsyła się bezpłatnie.

Forda 2 limuzyny 1530 najlepszy stan sprzedamy Wiadomość Telef. 33155.

RÓŻNE

Jasnolwidsz psychografolog Abdel Hamim Lwów 15, Cerkiewna 18, wzywają każdego na Nowy Tor Życia. Zwracający się, każdy dziękuję — wygrywa los. Nadesłaj datę urodzenia z płyt znaczkami na koszty przesyłki.

Dom czynszowy w Katowicach wśól. Chorzowie kupię. Zgłoszenia wraz z podaniem ceny do P Z pod „Dom”.

NAUKA

Niemieckiego udzielam. Konwersa jęz. gramatyka. Zgłoszenia do P. Z. pod „WR”.

UNIEWAŻNIENIA

Unieważniam zgubiony dowód osobisty nr 814 na nazwisko Zofia Piszowska.

Chrześcijańska Fabryka Obuwia

sprowadza na sezon wiosenny każdą damską, męską i dziecięcą obuwie w najlepszym gatunku i po cenach najniższych

ANTONI STEIN
KATOWICE, ul. Drzymały 5 (bocznicą ul. Kopernika)
Filia ul. Dąbrowskiego 4, gdzie przyjmie się również reperacje.

III. Km. 2403/34.

Obwieszczenie o licytacji.
Oglašam, że we wtorek, dnia 7 kwietnia 1936 r. o godz. 13.30 po południu sprzedam publicznie w Szopienicach przy ulicy Hutniczej 20:
60 worków maki żytniej po 100 kg.
Wartość szacunkowa tej ruchomości wynosi 1.200 zł. (3300)
Ruchomość powyższą oglądać można na miejscu sprzedaży ośmiór godzin przed rozpoczęciem licytacji.

Obwieszczenie o licytacji.
Oglašam, że we wtorek, dnia 7 kwietnia 1936 r. o godz. 10 sprzedam publicznie w Żarach przy ul. Pałacowej nr. 4, następującą ruchomość:
3 miodniki a 70 zł, 1 miodniak a 40 zł, 17 uli z pszczołami a 50 zł.
oszacowano na łączną sumę zł 1.100.
Ruchomość powyższą oglądać można na miejscu sprzedaży ośmiór godzin przed rozpoczęciem licytacji. (3501)
BULA JOZEF, komornik.

I. Km. 83/36

Obwieszczenie o licytacji.
Oglašam, że w poniedziałek, dnia 6-go kwietnia 1936 r. o godz. 9 sprzedam publicznie w Chorzowie przy ul. Katowickiej nr. 24, następującą ruchomość:
42 but. różnych — woty kolodziejki, 8 termometrów, 7 skrzypceczek tualeto, z mydłem, 18 paczek pudru „Waseran”, 2 szafki za szkłem (wystawne), 2 nasadki male na stół ościenne, 1 stół sklepowy z szufladami, 1 regał sklepowy z szufladami za szkłem, 30 sztuk stół porcelanowych do towaru, 10 butelek szklanych do piw, 20 paczek dużych leku emalowego, 15 sztuk mydła „Axela”, 25 butelek wody kolońskiej „120 Dniotol”, 25 paczek farby do skór „Dilbra”, oszacowano na łączną sumę zł 933,50.
Ruchomość powyższą oglądać można na miejscu sprzedaży ośmiór godzin przed rozpoczęciem licytacji. (3920)
WISTUBA, komornik.

IV. Km. 226 i 366/36.

Obwieszczenie o licytacji.
Oglašam, że w poniedziałek, dnia 6-go kwietnia 1936 r. o godz. 9 sprzedam publicznie w Chorzowie przy ul. Katowickiej nr. 24, następującą ruchomość:
42 but. różnych — woty kolodziejki, 8 termometrów, 7 skrzypceczek tualeto, z mydłem, 18 paczek pudru „Waseran”, 2 szafki za szkłem (wystawne), 2 nasadki male na stół ościenne, 1 stół sklepowy z szufladami, 1 regał sklepowy z szufladami za szkłem, 30 sztuk stół porcelanowych do towaru, 10 butelek szklanych do piw, 20 paczek dużych leku emalowego, 15 sztuk mydła „Axela”, 25 butelek wody kolońskiej „120 Dniotol”, 25 paczek farby do skór „Dilbra”, oszacowano na łączną sumę zł 933,50.
Ruchomość powyższą oglądać można na miejscu sprzedaży ośmiór godzin przed rozpoczęciem licytacji. (3920)
WISTUBA, komornik.

Pastyłki przeciw katarowi, kaszlowi, chrypcy, zaległemu, grypie i t. p.
EMSOLITH
Pasta do zębów, zawierająca emskie sole źródlane, zapobiega tworzeniu się kamienia nazębnego. Do nabycia w Aptekach i Drogerjach. Jeneralny przedstawiciel **H. Borkowski** Gdańsk. (3723)

Popierał przemysł krajowy!

Święta w górach.

Otoczony lasem i pięknymi dołkami Dzieciński Pensjonat „Słazaczka”
K. Męczyńskiej WISŁA
Telefon Nr. 66.
Przyjmuje zamówienia na Święta.
Otwarty przez cały rok
Wszystkie pokoje słoneczne z balkonami i leżakami
Ceny przysępne

Konkurs Magistrat m. Chorzów rozpisuje konkurs na posadę technika drogowego

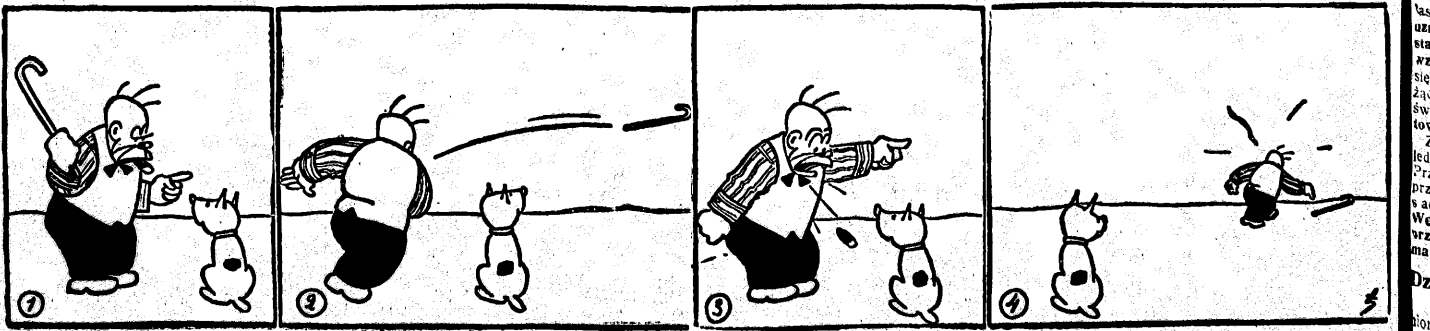
- Warunki.
1. ukończona średnia szkoła drogowa,
 2. 3-letnia praktyka,
 3. wiek poniżej 40 lat,
 4. wynagrodzenie według umowy,
 5. ewentl. ustalenie po zadawalającym okresie próby,
 6. posada do objęcia od zaraz.
- Termin składania podań 10 kwietnia rb.

Chorzów, dnia 18 marca 1936 r.
MAGISTRAT
(—) Dubiel.

Poczta duńska wpuściła specjalne znaczki, które nalepić można tylko w korespondencji na Grenlandję. Znaczek na 10 oere przedstawia Rasmussena, założyciela m. Tule za 30 oere przedstawia morys, których połów jest głównym źródłem zarobkowania mieszkańców Grenlandji.

Karlik Fafuła trenuje psa

a tymczasem ples daje „szkolę” swemu panu.